

نگاهی به ترانه‌های ماندگار فیلم‌های سینمایی

جادوی نت و نگاتیو

گروه موسیقی گزارش

تلفیق هنر اول وهفتم که همان موسیقی و سینما باشد به ماندگاری این دو هنر کمک‌های شایانی کرده است. ویژگی‌های انکارناپذیر تصاویر و نت‌های گوش‌نواز از اثرگذاری به مراتب بیشتری برخوردار خواهند بود. ترانه‌ها و فیلم‌هایی که به جاودانگی یکدیگر یاری می‌رسانند و در کنار هم پیش می‌روند. در این گزارش به معرفی تعدادی از ترانه‌هایی که در فیلم‌های سینمایی کار شده‌اند و مخاطبان آنها را به خاطر سپرده‌اند پرداخته ایم.

«آرایش غلیظ»

آلبوم موسیقی متن فیلم «آرایش غلیظ» اثر همایون شجریان و شامل ۱۰ قطعه است. «آرایش غلیظ» فیلمی به کارگردانی و نویسندگی حمید نعمت‌اله و ساخت سال ۱۳۹۲ است. حمید نعمت‌اله برای این فیلم جایزه ویژه هیئت‌دوران جشنواره سی و دوم فیلم فجر را دریافت کرد. همچنین این فیلم در رشته‌های بهترین بازیگر نقش اول مرد (حامد بهداد)، بهترین موسیقی، بهترین تدوین و... کاندیدا شده بود. خواننده تیتراژ پایانی این فیلم سینمایی همایون شجریان است. او این بار نوع جدیدی از خواندن را تجربه کرده است که به حال و هوای فیلم شباهت دارد.

آلبوم موسیقی فیلم سینمایی «آرایش غلیظ» با صدای همایون شجریان و آهنگسازی سهراب پورناظری نیز منتشر شد. «آرایش غلیظ» به تهیه‌کنندگی شرکت ایران گام و از سوی شرکت پخش «هنر شهر» در تهران و شهرستان‌ها توزیع شد. در این اثر دو قطعه با کلام با صدای فرزند خسرو آواز ایران و شعر «مولانا» شنیده می‌شود و هشت قطعه دیگری با کلام هستند. این یکی از متفاوت‌ترین آثار همایون شجریان است زیرا او تاکنون قطعات ریمیک از این دست را اجرا نکرده است. همچنین او از حجم و ابعادی از صدای خود بهره گرفته است که تاکنون مشابه آن شنیده نشده بود. تفاوت‌های این مجموعه در آهنگسازی سهراب پورناظری هم به چشم می‌آید. در سازبندی این آلبوم از گیتار الکتریک، درامز، گیتار باس، ویولنسل، ویلن، کنترباس، عود و کمانچه و... استفاده شده است. با این حساب شاید بتوان این گونه اظهار کرد که در بین خوانندگان سنتی که برای فیلم‌های سینمایی خوانده‌اند، همایون شجریان موفق‌ترین آن‌ها محسوب شود چرا که تمامی کارهای او جزو پرمخاطب‌ترین و محبوب‌ترین آثار بوده‌اند.

«کجا باید برم»

«برده شده» فیلمی به کارگردانی و نویسندگی بیژن میرباقری و تهیه‌کنندگی جواد نوروزبیگی با بازی نیکی کریمی و روزبه بمانی محصول سال ۱۳۹۴ است. شاید بسیاری فکر کنند قطعه «کجا باید برم» با صدای روزبه بمانی اثری است که برای فیلم «لاتاری» ساخته و منتشر شد اما این کار برای اولین بار در فیلم «برده شده» پخش شد که بمانی در آن فیلم هم به ایفای نقش پرداخته بود. قطعه دیگری که در آن فیلم از بمانی پخش شد «خسته شدم» نام داشت که این کار هم مورد توجه مخاطبان قرار گرفت اما نه به اندازه «کجا باید برم». کمی بعد در مهرماه امسال، روزبه بمانی اولین آلبوم خود را با همین عنوان یعنی «کجا باید برم» منتشر کرد. آهنگسازی همه قطعات آلبوم را علیرضا افکاری بر عهده داشته و تنظیم قطعات بر عهده سعید زمانی، هومن نامداری، معین راهبر، مهرداد احمدزاده، اشکان آبرون و شجاعت شفاعی بوده و همه ترانه‌ها را خود روزبه سروده است. از نوازندگان این آلبوم می‌توان به احسان نی‌زن، فرشید ادهمی، مهرداد عالمی، فیروز ویسانلو، هومن نامداری، فاضل پیش و ابراهیم علوی اشاره کرد. بمانی قطعاتی را هم برای فیلم «اسرافیل» و «بدون تاریخ، بدون امضاء» اجرا کرده است که آن‌ها هم از استقبال خوبی برخوردار شدند.

«زیر سقف دودی»

«زیر سقف دودی» فیلمی به کارگردانی، نویسندگی و تهیه‌کنندگی پوران درخشنده محصول سال ۱۳۹۵ است که بازیگران آن را فرهاد اصلانی، مریلا زارعی، بهنوش طباطبایی، شهرام حقیقت‌دوست، حسام نواب‌صفوی، هوشنگ توکلی، مریم بوبانی، آریتا حاجیان، ابوالفضل میری و لاله مرزبان تشکیل داده‌اند. قطعه این فیلم با خوانندگی سینا سرلک و با همکاری علیرضا افکاری و روزبه بمانی در قالب یک قطعه ارائه شد.

سینا سرلک خواننده موسیقی سنتی که به‌تازگی آثاری را در سبک پاپ منتشر کرده بود در همکاری جدید خود با علیرضا افکاری و روزبه بمانی برای فیلم سینمایی «زیر سقف دودی» به کارگردانی پوران درخشنده هم خواند. این سه نفر پیش از این با همکاری یکدیگر قطعات «کوچه‌های عاشقی» و «چه کنم» را به انتشار رسانده بودند.

«زیر سقف دودی» یکی از محبوب‌ترین کارهای سرلک با مضمونی عاشقانه در این اواخر است که مخاطبان بسیاری حتی باندیدن فیلم هم این اثر را گوش کرده و با آن ارتباط خوبی برقرار کرده‌اند.

«غریبانه»

«غریبانه» فیلمی به کارگردانی احمد امینی و محصول سال ۱۳۷۶ است. ترانه تیتراژ فیلم

«غریبانه» با بازی ابوالفضل پورعرب و هدیه تهرانی را حمید غلامعلی خواننده پاپ دهه ۷۰ و اوایل دهه ۸۰ کشورمان خوانده است.

آهنگ و تنظیم این کار را فریبرز لاچینی بر عهده داشته است و ترانه آن را رضا اشعاری سروده است. این قطعه جزو کارهای به‌یادماندنی است که هنوز هم بینندگان فیلم «غریبانه» آن را به یاد دارند.

«خواهران غریب»

«خواهران غریب» فیلمی ایرانی به کارگردانی کیومرث پورا احمد و براساس رمان «خواهران غریب» اربش کستراست که در سال ۱۳۷۴ به نمایش درآمد. بازیگران اصلی این فیلم خسرو شکیبایی و افسانه بایگان بودند.

آلبوم خاطره‌انگیز و زیبای فیلم «خواهران غریب» شاهکاری از ناصر چشم‌آذر و صدای زنده یاد خسرو شکیبایی است که به‌عنوان موسیقی میانی فیلم آن را شنیدیم و به یاد داریم. بازی خسرو شکیبایی و نواختن پیانو همراه با خواندن شعر زیبای مادر، این اثر را به یکی از کارهای گوش‌نواز و خاطره‌انگیز مبدل کرده است.

این آلبوم کاندیدای سیمرغ بلورین بهترین موسیقی متن چهاردهمین دوره جشنواره فیلم فجر (۱۳۷۴) و بهترین موسیقی فیلم جشنواره فیلم مالزی، ساخته ناصر چشم‌آذر با صدای زنده یاد خسرو شکیبایی (آهنگ مادر من، مادر من و...) نیز بوده است.

«سنتوری»

«سنتوری» فیلمی ایرانی در ژانر درام است. این فیلم ساخته داریوش مهرجویی در سال ۱۳۸۵ است. «سنتوری» نام آلبوم استودیویی محسن چاوشی است که با ترانه‌های امیر ارجمینی، حسین صفا و ترانه مکرم با آهنگسازی محسن چاوشی و تنظیم‌های او و همراهی اردوان کامکار ساخته شده است.

فهرست آهنگ‌های این آلبوم عبارتند از: «سنگ صبور» (ترانه: امیر ارجمینی، تنظیم: محسن چاوشی)، «سبک: پاپ-ارکسترال» (ترانه: حسین صفا، تنظیم: اردوان کامکار، سبک: پاپ-تلفیقی؛ «خیانت» (ترانه: ترانه مکرم، تنظیم: محسن چاوشی، سبک: ترنس-تلفیقی؛ «من با تو خوشم» (ترانه: امیر ارجمینی، تنظیم: محسن چاوشی، سبک: پاپ-۶/۸ با همراهی: امیر ارجمینی).

اساساً شاید بتوان گفت نقطه عطف فعالیت موسیقایی محسن چاوشی از همین آلبوم و به سبب انتشار کارهایش در این فیلم باشد. بعد از این فیلم محسن چاوشی تبدیل به خواننده پرطرفداری شد که همچنان صدایش در فیلم‌ها و کارهای تصویری شنیده می‌شود.

«رگ خواب»

«رگ خواب» فیلمی به کارگردانی و تهیه‌کنندگی حمید نعمت‌اله و نویسندگی معصومه بیات، با بازی لیلا حاتمی و کوروش تهامی محصول سال ۱۳۹۴ است که در سال ۱۳۹۶ اکران شد.

این اثر علاوه بر موسیقی متن فیلمی با همین نام به کارگردانی حمید نعمت‌اله، شامل چهار قطعه با کلام از جمله «آهای خبردار»، «رگ خواب»، «بر می‌بارد» و «گریه می‌آید مرا» با اشعاری از امیر خسرو دهلوی، حسین منزوی و مولاناست که توسط ارکستر موسیقی فیلم SIF بلغارستان اجرا شده و تهمورس پورناظری، هوشیار خیام و شین کاراسکو به‌عنوان تکنواز در آن حضور دارند، ضمن آن که نعمت‌اله گویندگی متن این اثر را نیز به عهده داشته است؛ همچنین دیوید گارنر آهنگساز آمریکایی، بردیا کیارش آهنگساز و رهبر ارکستر... و آریب کشیشی آهنگساز و نوازنده بیس به‌عنوان تنظیم‌کننده در آن ایفای نقش کرده‌اند.

«سام و نرگس»

«سام و نرگس» فیلمی به کارگردانی و نویسندگی ایرج قادری و تهیه‌کنندگی مرتضی شایسته محصول سال ۱۳۷۹ است. این فیلم اولین بازی محمدرضا گلزار محسوب می‌شود. فیلمی که به‌لحاظ روایت داستان و البته انتخاب ترانه و اجرای درست آن

تبدیل به یکی از کارهای ماندگار شد. البته قطعه این فیلم را با نام «دلگرفت» می‌شناسیم؛ کاری تأثیرگذار با صدای حمید حامی که موزیکی عاشقانه و غمگین به حساب می‌آید. این آهنگ از آلبوم «دو نیمه رویا» و آهنگ میانی فیلم سینمایی خاطره‌انگیز «سام و نرگس» است. ترانه این اثر را اهورا ایمان سروده است که آهنگ و تنظیم آن را مرحوم بابک بیات به زیبایی هر چه تمام به اجرا گذاشت.

حمید حامی به‌واسطه خواندن این ترانه به شهرت رسید و هنوز هم در برنامه‌ها و اجراهایی که برگزار می‌کند این قطعه جزو کارهای پرطرفدار و نوستالژیک اوست.

